

**OVER
MORGEN**

Transitievisie Warmte voor gemeenten

A woman with blonde hair, wearing a patterned jacket and dark pants, stands next to a green bicycle. She is looking towards the camera. The bicycle is parked on a brick-paved area. A wooden sign is placed on the ground next to the bicycle. The sign has the text 'Over Morgen begint hier.' written on it. The background shows a tree, a cloudy sky, and a building in the distance.

**Over
Morgen
begint
hier.**

OVER MORGEN

Het is tijd

De druk op onze leefomgeving neemt toe. Met dezelfde ruimte willen we steeds meer doen. Je weet dat het de hoogste tijd is om in beweging te komen. Werk te maken van de leefbare stad, van elektrisch vervoer, van een vitaal platteland en van zonne-energie en aardgasvrije wijken. Je ziet de mogelijkheden en de voordelen. Je weet alleen nog niet hoe je het zo simpel maakt dat iedereen geïnspireerd raakt om mee te doen.

Zullen we?

Wij zijn Over Morgen. Mensgericht, creatief, realistisch en thuis in duurzame gebiedsontwikkeling. We maken haalbare plannen en stellen heldere, meetbare doelen. Doen terwijl we denken. Zijn transparant en aanstekelijk. Brengen de juiste mensen bij elkaar. Kijken verder dan geld. Nemen verantwoordelijkheid. Zijn goed in tegengestelde belangen. Organiseren funding en ondernemen zelf ook mee, want we zijn pas gelukkig als plannen werkelijkheid worden.

Kijk maar eens

Naar de warmtetransitievisies die we maken voor grote Nederlandse gemeenten. Naar onze Prognose Elektrisch Vervoer. Naar onze omgevingsvisies. Stuk voor stuk inhoudelijke, inspirerende, verbindende en uitvoerbare projecten. Gebaseerd op feiten en data. Projecten waarmee we samen duurzame impact maken. Een slimmere, groenere, betere wereld. Elke dag weer.

Over Morgen begint nu.

Een gedragen Transitievisie Warmte

Gemeenten zijn de regisseurs van de warmtetransitie. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden moeten zij voor 2021 een transitievisie warmte maken om van aardgas over te gaan naar duurzame manieren van verwarmen en koken. De transitievisie warmte geeft focus en richting in de aanpak. De visie geeft inzicht in de alternatieven voor aardgas en bevat een wijk-voor-wijk prioritering die alle partijen houvast geeft in de planning.

Iedereen krijgt te maken met de transitie, maar niemand kan de transitie zelf en onafhankelijk van de ander doorlopen. Daarom is een duurzaam gesmede coalitie van lokale stakeholders cruciaal. In deze coalitie zitten woningcorporaties, de netbeheerder en (vertegenwoordigers van) bedrijven en bewoners. Deze partijen nemen zitting in een klankbordgroep. De klankbordgroep staat centraal gedurende het hele proces en begeleidt de transitievisie naar een vaststelling door College en gemeenteraad.

Om ervoor te zorgen dat de keuzes die je maakt in de transitievisie warmte ook echt worden uitgevoerd, worden deze opgenomen in een uitvoeringsstrategie. Door hier in de transitievisie al met stakeholders afspraken over te maken kan je sneller en effectiever naar de uitvoering

Een gezamenlijk vertrekpunt

Je begint met een gezamenlijk vertrekpunt. Dit betekent dat de relevante context van beleid, het gebied en de omvang van de opgave voor iedereen bekend is. Alle stakeholders delen de doelstelling en spreken hun rollen af. Gezamenlijke uitgangspunten en afspraken leggen we vast.

Gedragen
transitievise
warmte

Programmatische
aanpak
warmtetransitie

Uitvoeringsplan
op wijkniveau

Uitvoering
concrete
projecten

Een oplossing per wijk

Dit onderdeel bevat een financieel-technische analyse met de Warmte Transitie Atlas van Over Morgen waarin globaal de meest voor de hand liggende alternatieve warmteoptie per wijk inzichtelijk wordt gemaakt op basis van laagste maatschappelijke kosten.

Een prioritering in wijken

Als we een beeld hebben van de verschillende warmteopties per wijk, gaan we met de klankbordgroep aan de slag om een prioritering te maken in de wijken. We kunnen immers niet in één keer overal beginnen. We wegen de verschillende prioriteiten en plannings van de betrokken stakeholders af en komen tot een wijkprioritering die door iedereen wordt gedragen.

Een concrete uitvoeringsstrategie

Als we de wijken geselecteerd hebben waar we als eerste aan de slag gaan, inventariseren we welke acties stakeholders wanneer moeten oppakken en hoe de bewoners van die wijken daarbij worden betrokken. Dit leggen we vast in een concrete uitvoeringsstrategie. De uitvoeringsstrategie kan een opmaat zijn voor een programmatische aanpak voor alle wijken in de gemeente.

DE KLANKBORDGROEP CENTRAAL

Een gedragen transitievise warmte staat of valt bij een zorgvuldig proces dat met de klankbordgroep wordt doorlopen. Door de belangrijkste stakeholders te betrekken bij de uitgangspunten, wijkprioritering en uitvoeringsstrategie, kan je direct na vaststelling van de visie een vliegende start maken. De klankbordgroep bestaat naast de gemeente uit vertegenwoordigers van de woningbouwcorporaties en de netbeheerder. Daarnaast kunnen afhankelijk van de locatie ook warmtebedrijven, vertegenwoordigers van bewoners of bedrijven, of waterschappen plaatsnemen. Het proces bestaat minimaal uit vijf bijeenkomsten met de klankbordgroep waarin verschillende analyses en tussentijdse producten worden besproken. Daarnaast organiseren we vaak tussentijds een bijeenkomst met bewoners en praten we ook de wethouder en de gemeenteraad bij. De laatste bijeenkomst, waarin de transitievise warmte wordt opgeleverd, vindt plaats in bestuurlijke setting.

Het resultaat

Onderstaande stappen zijn in ieder geval onderdeel van het traject. Per gemeente kijken we welke extra stappen er nodig zijn om tot een gedragen transitievisie te komen.

1 Kick-off met klankbordgroep en bestuurders

2 Inzicht in aardgasvrije oplossingen per wijk

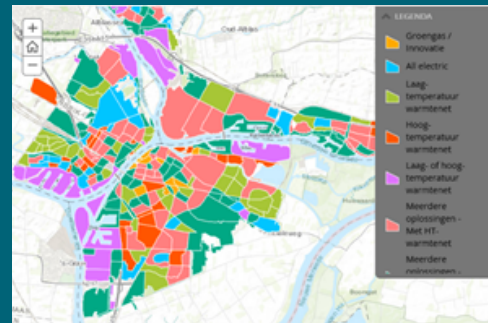
3 Prioritering wijken

4 Uitvoeringsstrategie

5 Bestuurlijke oplevering Transitievisie Warmte

Door dit proces te doorlopen leg je de noodzakelijke basis om de warmtetransitie ook echt uit te voeren. Je hebt met de belangrijkste stakeholders een gezamenlijke visie op de aardgasvrije oplossingen, een prioritering aangebracht in de wijken en een uitvoeringsstrategie opgesteld.

Over Morgen levert de transitievisie warmte op inclusief een beeldende en begrijpelijke infographic en een interactieve, online Warmte Transitie Atlas. Met deze producten en de duurzaam gesmede coalitie van stakeholders kan de gemeente gericht en concreet stappen nemen in de warmtetransitie.

Een visualisatie van de data in de Warmte Transitie Atlas.

Een infographic die de Transitievisie Warmte en de wijkprioritering visueel begrijpelijk maakt.

[Bekijk hier de infographic van gemeente Leiden.](#)

De Transitievisie Warmte kan worden vastgesteld door college en gemeenteraad.

[Bekijk hier de Transitievisie van gemeente Nijmegen.](#)

Meer informatie

Benieuwd naar onze aanpak? Of geïnteresseerd in concrete voorbeelden van onder andere gemeente Nijmegen, Leiden of Rijswijk?

Jade Oudejans

jade.oudejans@overmorgen.nl

06 575 850 40

Versie: maart 2019

Over Morgen
Kleine Koppel 26
3812 PH Amersfoort
T. +31 (0) 33 3036800
www.overmorgen.nl